

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОБИЛ НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ЛІНІЙ**А. П. ТАРАДАЙКО**, аспірант*,

E-mail: a.taradajko2021@gmail.com

Л. М. ЗЛАМАНЮК, кандидат сільськогосподарських наук, доцент*Національний університет біоресурсів і природокористування України*

E-mail: zlamanuk@nubip.edu.ua

<https://doi.org/10.31548/dopovid2021.01.009>

***Анотація.** У статті наведена молочна продуктивність кобил новоолександрівської ваговозної породи різних ліній. Встановлено що кобили дійного табун належать до шести основних ліній новоолександрівської ваговозної породи, найбільше кобил належать до лінії Тантала. На основі первинної зоотехнічної документації кінного заводу проаналізовані показники відтворення табуна за 2009, 2010 та 2011 рр.. Найвищі показники молочності в кобил новоолександрівської ваговозної породи Дібрівського кінного заводу були в представниць ліній Тантала (Бінго, Жакліна), Капітена (Жожоба, Рєзьба, Фібра) та Кокетливого (Травка, Рослінка), середня молочна продуктивність яких була від 1825 до 2600 л молока за лактацію. Найвищий середній показник надоїв був у кобил ліній Капітена та Кокетливого та становив 1809,02л та 1639,64 л відповідно.*

***Ключові слова:** кобили, лінія, молочна продуктивність*

Основою будь-якої галузі тваринництва є племінна справа. В конярстві розведення будь якої породи ведеться за лініями (окрім арабської – в основі розведення даної породи лежать маточні родини [4]) [2]. Новоолександрівська ваговозна порода апробована і затверджена як нове селекційне досягнення у 1998 році. Породу виведена на основі новоолександрівського та дібрівського типу російського ваговоза, в основі якого лежать гірські ардени, брабансони та частково першерони. Селекційна

робота спрямована була на укрупнення коней, поліпшення екстер'єру і підвищення роботоздатності. Робота велася з жеребцями ліній Караула, Ларчика, Поденщика. На даний момент робота в породі ведеться з лініями Кокетливого, Стиля, Тантала, Капітена, Газона, Градуса та Поденщика [1, 6].

Як уже зазначалося у працях Юсюк Т.А. [7], новоолександрівська ваговозна порода у широтах України дуже добре підходить для розвитку продуктивного конярства, зокрема

Тарадайко А. П., Зламанюк Л. М.

молочного. Цілеспрямована селекція на молочну продуктивність в породі не велася, тому з популяризацією продукту з кобилячого молока – кумису – виникла необхідність дослідити молочну продуктивність кобил в залежності від їх походження. Нами було проведено дане дослідження на поголів'ї дійних кобил Дібрівського кінного заводу.

Метою досліджень було дослідження показників молочної продуктивності кобил новоолександрівської вагвозної породи різних ліній.

Методика та методи проведення. Впродовж 2009-2011 років у Дібрівському кінному заводі лактувало 26 кобил. Інформація про походження та показники плодючості кобил біли взяті з первинної зоотехнічної документації, а саме з заводської книги племінних кобил та журналів вижеребки, проб і парування. Родоводи тварин склали на основі державної книги племінних коней [3]. Надій тварин визначали методом контрольного діння, яке проводилось в кінці кожного місяця. Молочну продуктивність кобил визначали розрахунковим шляхом за допомогою формули І.А. Сайгіна:

$$U_d = \frac{U_\phi \times 24}{T}$$

де: U_d – добовий (валовий) надій кобили, л;

U_ϕ – фактичний (товарний) надій молока, л;

T – час, впродовж якого кобила доїться, год.

Біометричну обробку даних здійснювали за методикою М.А. Плохінського, 1968 р., та на ПК з програмним забезпеченням MS Excel.

Результати досліджень.

Економічна ефективність молочного конярства господарства і галузі в цілому напряму залежить від показників плодючості кобил породи. У таблиці 1 наведено походження та плодючість кобил новоолександрівської вагвозної. Дані таблиці свідчать, що в господарстві наявні представниці наступних ліній: Тантала – 8 голів, Капітена – 6, Кокетлівого – 5, Газона – 4 і Градуса – 3 голови. Як бачимо, загальний вихід лошат в господарстві на 2001 рік становив 78,4 %, тоді як в загальному в породі ця цифра становила 74,6 %. Потенціально для даної породи цей показник може бути кращим, і досягати 80-95 %, адже окремі кобили мали гарний вихід лошат. Це кобили: Точка лінії Газона за 9 років у племядрі мала 9 лошат, Різьба лінії Капітена – 6 лошат за 6 плодкових років, Бариня (лінія Капітена) та Репутація (лінія Газона) за 9 років привели по 8 здорових лошат, Корона лінії Градуса відповідно за 8 років 7 лошат. Негативну статистику мала кобил Регальта лінії Тантала – за п'ять років перебування у маточному складі від неї отримали лише одне

Тарадайко А. П., Зламанюк Л. М.

лоша. Але такий випадок це скоріше виключення. Як бачимо, кращі показники коневиробництва в господарстві були у представників ліній Капітена та Газона, тоді як по

породі кращі показники були у кобил ліній Поденщика (89,2 %), Стиля (79,4 %) та Кокетливого (79,1 %).

1. Походження та плодючість кобил

№ п/п	Кличка кобили	Показники плодючості			Походження		
		загальна кількість плодівих років	кількість отриманих лошат	аборти і слабо-народжені	батько	мати	лінія
1.	Бариня	9	8	1	Баланс	Роскош	Капітена
2.	Бінго	4	3	1	Гольф	Бариня	Тантала
3.	Жакліна	11	9	2	Кок	Жеруха	Тантала
4.	Жаринка	5	4	1	Рок-н-ролл	Жакліна	Кокетливого
5.	Жожоба	3	2	1	Баланс	Журавка	Капітена
6.	Корона	8	7	1	Князь	Коретка	Градуса
7.	Ракета	2	2	0	Князь	Ревізія	Градуса
8.	Ревізія	12	8	4	Вольво	Розкош	Тантала
9.	Регальта	5	1	4	Гольф	Репутація	Тантала
10.	Релігія	3	3	0	Леопольд	Репутація	Тантала
11.	Репутація	9	8	1	Транзїт	Рея	Газона
12.	Рїзьба	6	6	0	Баланс	Речка	Капітена
13.	Река	2	2	-	Князь	Рябушка	Градуса
14.	Розга	3	3	0	Гольф	Розїта	Тантала
15.	Розїта	10	5	5	Транзїт	Репетиція	Газона
16.	Розрубка	6	5	1	Баланс	Реалїя	Капітена
17.	Рослінка	11	8	3	Кумис	Розкош	Кокетливого
18.	Ростра	4	2	2	Рок-н-ролл	Роксолана	Кокетливого
19.	Рулетка	1	1	0	Леопольд	Рябїнка	Тантала
20.	Руслана	3	3	0	Леопольд	Редакція	Тантала
21.	Рябїнка	7	5	2	Баланс	Раковина	Капітена
22.	Технїка	11	9	2	Кумис	Тетїва	Кокетливого
23.	Точка	9	9	0	Транзїт	Тетїва	Газона
24.	Травка	11	8	3	Кабак	Тетїва	Кокетливого
25.	Фата	10	7	3	Транзїт	Фактура	Газона
26.	Фїбра	6	4	2	Баланс	Фата	Капітена
Вихїд лошат, %			78,4				

Впродовж трьох років нами збиралися щомїсячні данї контрольних доїнь кобил. У таблицї 2 показано молочну продуктивнїсть

усїх кобил, що перебували в дїйному табуні у 2009-2011 роках. Тварини розподїленї за лїніями, також вказано рїк народження, щоб мати уявлення

Тарадайко А. П., Зламанюк Л. М.

про їх вікову категорію. В цілому кобил за молочною продуктивністю можна розділити на три групи: тварини з високою молочною продуктивністю (1800л і більше), середньою (1200...1800л) і низькою (надій менше 1200 л молока за лактацію). Вважається, що для середньодобового приросту 1 кг новонародженого лошати, йому потрібно споживати біля 10 л

материнського молока. Тобто, для нормального приросту молодняку кобила має мати середньодобовий надій 8...11 л. Якщо продуктивність нижча, то відповідно лошата будуть відставати у розвитку від своїх ровесників. І навпаки, у кобил із середньодобовими надоями більше 12 літрів, лошата своїми екстер'єрними даними вигідно відрізнялися від решти.

2. Індивідуальна молочна продуктивність кобил

№	Кличка і рік надодження кобил	Молочна продуктивність, л			
		2009	2010	2011	середня
лінія Гантала					
1	Бінго 2004	-	-	2600	2600
2	Жакліна 1996	1565	-	2085	1825
3	Ревізія 1994	-	881,5	-	881,5
4	Регальта 2003	-	1158	-	1158
5	Релігія 2005	696	702	1085	827,7±157,6
6	Розга 2003	916	983,5	1309	1069,5±148,6
7	Рулетка 2005	505,2	-	-	505,2
8	Руслана 2005	520,5	1356,5	1979,5	1285,5±517,7
лінія Капітена					
1	Бариня 1999	1248,4	1168	1644	1353,5±180,2
2	Жожоба 2005	-	1568	2662	2115
3	Різьба 2002	1296	2269	2179	1914,8±380,3
4	Розрубка 2002	1439,5	1548	2160	1715,8±274,7
5	Рябінка 2001	1770	1624	-	1697
6	Фібра 2002	1849	2267	-	2058
лінія Кокетливого					
1	Жаринка 2003	1402	1083,5	2435	1640,2±499,6
2	Рослінка 1993	1879	-	-	1879
3	Ростра 2002	-	1472,5	-	1472,5
4	Техніка 1996	846	-	1739	1292,5
5	Травка 1995	1879	1949	-	1914
Лінія Газона					
1	Репутація 1998	1247	-	1739	1493
2	Розіта 1997	1073,6	1044,5	-	1059,1
3	Точка 1998	1339	1572	1837	1582,7±176,2
4	Фата 1997	1518	1626,5	-	1571,8
лінія Градуса					
1	Корона 2000	1056,5	1157	1622	1278,5±213,3
2	Ракета 2006	-	642	1103,5	872,8
3	Река 2006	-	1226	1827,5	1526,8

Тарадайко А. П., Зламанюк Л. М.

Як бачимо, найбагаточисельніша група кобил, що належали до лінії Тантала, має найбільш нерівномірний розподіл за молочною продуктивністю, тоді як показники коневиробництва у цих тварин були стабільно хороші.

До цієї лінії належать кобили з найвищою та найнижчою молочною продуктивністю в усьому дійному табуні. Це, відповідно, кобили Бінго 2600 л молока за лактацію та Рулетка – лише 505 л. До речі, Рулетка після першої ж лактації була вибракувана з маточного поголів'я і продана для робоче-користувального використання в приватний сектор.

3. Молочна продуктивність кобил різних ліній

№	Лінія	Кількість кобил	Середній вік, р	Середня молочна продуктивність, л
2	Тантала	8	8,6	1269,05
3	Капітена	6	8,8	1809,02
4	Кокетливого	5	12,4	1639,64
5	Газона	4	13,0	1426,65
6	Градуса	3	7,0	1226,03

За наведеними даними бачимо, що лініям Газона та Кокетливого належали кобили переважно старшого віку, а як показують наші попередні дослідження, у конярстві молочність маток з віком помітно зростає [6] і як правило залишається на сталому рівні до кінця використання їх як дійних тварин. В окремих випадках, молочність у старшому віці різко падає, як це можна побачити у кобили Ревізії 1994 р.н., що належала лінії Тантала – за 2010 рік в неї була продуктивність

Найбільше кобил з високою молочною продуктивністю походять від лінії Капітена – Жожоба 2115 л, Фібра – 2058л, Резьба 1914 л. Решта кобил цієї групи також мали гарні надої. Також гарну молочність мала найстаріша кобила табуна Рослинка, що належала до лінії Кокетливого, її надій склав 1879 л за лактацію 2009 року. З усього табуна 12 кобил мали середню молочну продуктивність, 7 – високу, що складає 73 % від загальної кількості кобил.

Середні показники молочної продуктивності кобил за лініями наведені в таблиці 3.

лише 881,5 л молока за лактацію, хоч в попередні роки, згідно облікової документації кумисної ферми, вона мала седні показники молочності. Як бачимо, найкраща молочна продуктивність була у представниць лінії Капітена – 1809,02л. Дещо поступаються кобили лінії Кокетливого – 1639,64л молока. Найчисельніша група кобил лінії Тантала мала середній показник молочної продуктивності 1269,05л. Найнижча середня молочність

Тарадайко А. П., Зламанюк Л. М.

належала кобилам лінії Градуса – 1226,03 л.

Висновок. Кобили новоолександрівської ваговозної породи характеризуються високим генетичним потенціалом відтворної здатності – середній показник їх плодючості в господарстві становив 78,4%, а кобили Точка лінії Газона та Резьба лінії Капітена мали стовідсотковий вихід приплоду. Найвищі показники молочності в

кобил новоолександрівської ваговозної породи Дібрівського кінного заводу були в представниць ліній Тантала (Бінго, Жакліна), Капітена (Жожоба, Резьба, Фібра) та Кокетливого (Травка, Рослинка), середня молочна продуктивність яких була від 1825 до 2600 л молока за лактацію. Найвищий середній показник надоїв був у кобил ліній Капітена та Кокетливого та становив відповідно 1809,02 та 1639,64 л.

Список використаних джерел

1. Волков Д. А., Ткачова І. В., Корниенко А. А. Новоолександровская тяжеловозная порода. Мат. міжн. наук. – практ. конф. “Селекційні та еколого – економічні аспекти конярства”. Харків, НТБ ІТ УААН. 2008. № 98. С. 37-43.
2. Гопка Б. М., Хоменко М. П., Павленко П. М. Конярство: підручник. Київ, Вища освіта. 2004. 320 с.
3. Лютих С. В. та ін. Державна книга племінних коней новоолександрівської ваговозної породи. / за ред. Д. А. Волкова. К.: 2003. Т. I. 316 с.
4. Перепелова О. В. Арабская лошадь. М.: “Аквариум-Принт”, 2009. 128 с.
5. Тарадайко А.П. Молочна продуктивність кобил новоолександрівської ваговозної породи. Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН України. 2017. №117. С. 191-195.
6. Ткачова І. В. Перспективи розвитку тяжеловозного коневодства України. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. “Селекційні та еколого – економічні аспекти конярства. Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва ІТ УААН. 2008. № 98. С. 37-43.
7. Юсюк Т. А. Динаміка молочної продуктивності кобил новоолександрівської ваговозної породи за сезонного отримання молока. Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН України. 2017. № 118 С. 217-224.

References

1. Volkov D. A., Tkachova I. V., Korniyenko A. A. (2008). Novooleksandrovskaya tyazhelovoznaya poroda. Mat. mizhn. nauk.–prakt. konf. “Selektsiynny ta ekologo – ekonomichny aspekti konyarstva”. Kharkiv. NTB IT UAAN. № 98. S. 37-43.
2. Hopyka B. M., Khomenko M. P., Pavlenko P. M. (2004). Konyarstvo: Pidruchnyk [Horse breeding: Textbook]. Kyiv, Vyshcha osvita. 320 s.
3. Lyutykh S. V. (2003). Derzhavna knyha plemynnykh koney novooleksandrivskoyi vahovoznoyi porody [State book of tribal horses of Novoaleksandrovsky heavy breed], red..D. A. Volkova. Kyiv, Vol. I. 316 s
4. Perepelova O. V. (2009). Arabskaya loshad. M.: “Akvarium-Print”. 128 s.
5. Taradayko A. P. (2017). Molochna produktyvnist kobyl novooleksandrivskoyi vahovoznoyi porody //Naukovo-tekhnichnyi biuleten Instytutu tvarynnytstva NAAN Ukrainy. №117. P. 191-195.
6. Tkacheva I. V. Perspektivy razvitiya tyazhelovoznogo konevodstva Ukrainy. Materiali mizhn. nauk.-prakt. konf. “Selektsiynny ta ekologo – ekonomichny aspekti konyarstva”. Naukovo-tekhnichniy byuleten Institutu tvarinnitstva IT UAAN. 2008. № 98. P. 37-43.
7. Yusyuk T. A. Dynamika molochnoyi produktyvnosti kobyl novooleksandrivskoyi vahovoznoyi porody za sezonnoho otrymannia moloka. Naukovo-tekhnichnyi biuleten

МОЛОЧНАЯ ПРОДУКТИВНОСТЬ КОБЫЛ НОВОАЛЕКСАНДРОВСКИЙ ПОРОДЫ РАЗНЫХ ЛИНИЙ

А. П. Тарадайко, Л. М. Зламанюк

Аннотация. В статье приведена молочная продуктивность кобыл новоалександровской тяжеловозной породы разных линий. Установлено, что кобылы дойного табуна принадлежат к шести основным линиям новоалександровской тяжеловозной породы, больше всего поголовья кобыл относится к линии Тантала. На основе первичной зоотехнической документации конного завода проанализированы показатели воспроизводства табуна за 2009, 2010 и 2011 гг. Самые высокие показатели молочности кобыл новоалександровской тяжеловозной породы Дубровского конного завода были у представительниц линий Тантала (Бинго, Жаклина), Капитэна (Жожоба, Резьба, Фибра) и Кокетливого (Травка, Рослинка), средняя молочная продуктивность которых была от 1825 до 2600 л молока за лактацию. Наивысший средний показатель надоев был у кобыл линий Капитэна и Кокетливого и составил 1809,02 л и 1639,64 л соответственно.

Ключевые слова: кобылы, линия, молочная продуктивность

MILK PRODUCTIVITY OF NOVOLEKSANDRIVSKY MAYS OF DIFFERENT LINES

A. P. Taradayko, L. M. Zlamaniuk

Abstract. The article shows the milk productivity of mares of the Novoaleksandrovska heavy draft breed of different lines. It was found that the milking herd mares belong to the six main lines of the Novoaleksandrovska heavy draft breed, most of all the number of mares belongs to the Tantalus line. Based on the primary zootechnical documentation of the stud farm, the indicators of herd reproduction for 2009, 2010 and 2011 were analyzed. The highest milk production rates of mares of the Novoaleksandrovska heavy draft breed of the Dubrovsky stud farm were among the representatives of the Tantalus (Bingo, Jacqueline), Captain (Jojoba, Rezba, Fibra) and Koketlivy (Travka, Roslinka) lines, whose average milk productivity was from 1825 to 2600 liters of milk per lactation. The highest average milk yield was observed in mares of the Kapitan and Koketlivy lines and amounted to 1809.02 liters and 1639.64 liters, respectively.

Key words: Mares, line, milk productivity